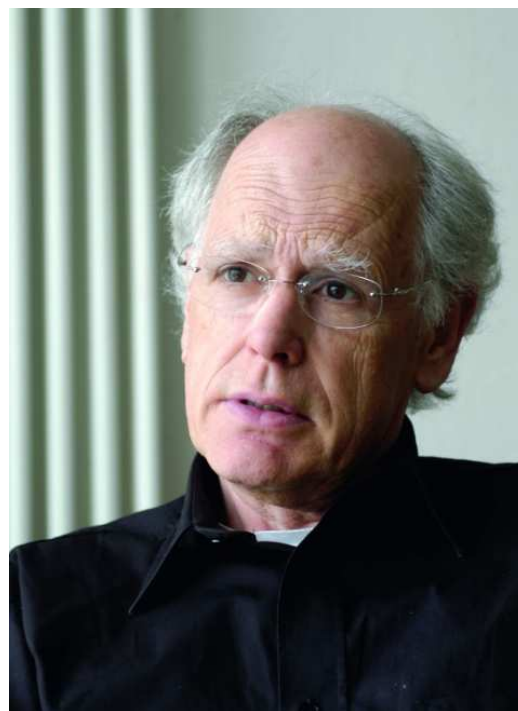

Liliana IACOBESCU

VIOLONCELISTUL GÖTZ TEUTSCH

Résumé: Le violoncelliste Götz Teutsch est né à Sibiu, mais il y a beaucoup de choses qui l'approchent de Braşov. Il a fait ses études en Roumanie, ensuite il est entré comme violoncelliste dans l'Orchestre Philharmonique de Berlin. Plus tard, il devient pour 20 ans le solo celliste dans le même Orchestre et contribue à la naissance de la célèbre formation «Les 12 cellistes de la Philharmonie de Berlin». Avec cette formation, il fait des tournées dans le monde entier et aussi de nombreuses CD. Il joue aussi de la viole de gambe, donnant des concerts de musique de chambre partout dans le monde. Sa femme est une merveilleuse pianiste, Cordelia Höfer, professeur au «Mozarteum» de Salzburg. Ils jouent souvent ensemble.

Deşi nu este născut în Braşov, există multe aspecte care-l leagă pe excepţionalul muzician Götz Teutsch de acest oraş. În primul rând, se cuvine să menţionăm că părinţii lui s-au mutat în Braşov, pe strada Republicii, pe când el era elev la Liceul de Muzică din Bucureşti, iar el îşi petrecea toate vacanţele în oraşul de sub Tâmpa. În al doilea rând, primul său concert cu orchestră, ca solist, a avut loc la Braşov, cu Filarmonica din acest oraş, împreună cu care a interpretat *Concertul în Si bemol major*, de Boccherini. Iar ultimul concert ca solist a avut loc tot în Braşov, în 2012, când a cântat în primă audiere mondială *Concertul pentru cello şi orchestră* de compozitorul braşovean Paul Richter. Şi un ultim argument în favoarea ideii de a-l considera braşovean este generozitatea de care a dat dovadă, atât el, cât şi soţia lui, pianista şi profesoara Cordelia Höfer, constituindu-se în mediatorii pentru aducerea de la Berlin a unui pian de concert pentru Filarmonica din Braşov, pian care se află în prezent la Casa Armatei¹.

Dar să mergem înapoi, pe firul vieţii lui Götz Teutsch. S-a născut la Sibiu, în 1941, într-o veche familie săsească, strămoşii lui fiind preoţi şi episcopi în acest oraş. Odată cu venirea comunismului, tatăl lui, de profesie medic, a fost evacuat, împreună cu familia, la ţară, şi aşa se face că cei 3 copii (doi băieţi şi o fată) şi-au petrecut copilăria la Rupea. Artistul de mai târziu avea să considere o mare şansă această întâmplare, deoarece Rupea reprezintă punctul central al formării lui ca muzician. Este impresionant să aflăm de la un om care a cutreierat lumea în lung şi în lat, şi s-a întâlnit cu cei mai mari muzicieni ai vremii, cântând în marile săli de concerte de pe aproape toate continentele, că datorează

¹ Aşa era în mai 2013, când a avut loc Sesiunea de comunicări „Ţara Bârsei”, cu tema *Istorie, cultură, educaţie în secolele XIX-XX*, organizată de Muzeul „Casa Mureşenilor” (n. red.)

recunoștința sa și că îndreaptă afecțiunea sa către un colț de țară cu drumuri desfundate și iluminat de lămpi cu petrol!

Era un orașel în care se amestecau diverse seminții: români, sași, unguri, evrei, țigani, pe scurt, întreaga paletă a oamenilor din Ardeal. Acest fapt a constituit cea mai bună școală din întreaga viață, el cunoscând astfel diverse stiluri de viață, diferite comportamente și având posibilitatea adaptării la medii sociale total altele decât al său. Până și străzile se deosebeau între ele după aceste nații: Strada românească, Strada săsească, Strada ungurească etc., arhitectura fiind și ea adaptată cerințelor respective.

Așa cum se întâmplă de multe ori – și de fapt nu este o întâmplare –, a existat în viața sa o persoană-cheie, în acei ani de formare, care a exercitat o influență hotărâtoare asupra copilului, modelându-i caracterul și trasând liniile de forță ale devenirii sale ulterioare. Această ființă providențială a fost farmacistul Mederus, care, pe lângă farmacie, studiase pianul la Viena și care, paradoxal, avea să devină „cel mai bun profesor de violoncel” al lui Götz. Trebuie spus că acest farmacist avea o vastă cultură muzicală, cunoștea marile lucrări muzicale și contribuia la foarte bogata viață muzicală din Rupea. Întemeiasă și un cvartet – un instrumentist era țesător, altul funcționar la o Bancă, dar toți uniți în aceeași dragoste pentru Muzică. Dacă ne gândim că Rupea a dat un muzician de talia lui Wilhelm Berger, ne putem da seama la ce nivel pulsa arta muzicii în acel modest orașel. Acolo a învățat copilul Götz că muzica nu este o distracție, ci o necesitate interioară.

Deci astfel a început el studiul violoncelului, cu farmacistul și pianistul Mederus, după o *Metodă de cello*, care era, cum am putea noi traduce, *Învățarea violoncelului fără profesor*. Copilul cânta cu drag, cu toată inima, în modul cel mai natural cu putință, contaminat de atmosfera prielnică din jur, sub privirea nu numai afectuoasă, dar și pricepută, a dascălului iubit.

Plecarea, după 7 ani de școală, la Sighișoara, apoi la Liceul de Muzică din București și la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București, a echivalat cu destrămarea armoniei care-l învăluisese în anii fericiți ai copilăriei, cu începutul încercărilor. Fiecare din profesorii care s-au perindat prin viața lui a încercat să-și impună metoda proprie, uitând că tocmai firescul interpretării și intuiția venită ca dar ceresc nu trebuiau sugrumate cu bună știință. La Conservator, profesorul Dimitrie Dinicu l-a ajutat cât a putut în lupta aceasta dificilă cu sine însuși, însă salvarea a purtat numele unui profesor de vioară, Adia Gherțovici, un intelectual de mare clasă, și el profesor la Conservator și, din fericire, un om neconvențional. Acesta a venit timp de 2 ani, de 2 ori pe săptămână la ei acasă (între timp se căsătorise cu violonista Valentina Ilie), reușind cu intuiția lui să-l readucă la parametrii de la început, la simplitate, la naturalețe. Este un miracol faptul că acest profesor a înțeles procesul interior prin care trecea tânărul artist. Götz a cunoscut, deci, al doilea om providențial din viața lui.

Între anii 1964 și 1968, îl găsim preparator la Conservator și pe punctul de a pleca cu soția în Germania. Pentru a-și putea lua cu sine violoncelul, a fost nevoit să se transfere la Orchestra Radio, cadrele didactice fiind în imposibilitate de a face acest lucru.

În 1968 se află în Germania, la concurs pentru angajare la „Deutsche Oper” din Berlin. Este primit, dar în 1969 se prezintă la un nou concurs, de data aceasta la Filarmonica din Berlin. Reușește și aici cu brio și în unanimitate, fiindcă trebuie spus că nu numai comisia votează la acest concurs, ci și membrii orchestrei.

Pentru noi, muzicienii români, și mai ales pentru brașoveni, este o mare cinste să știm că un muzician de-al nostru a fost admis într-o orchestră care se numără printre cele mai bune din lume și care a fost condusă de dirijori renumiți, ca Herbert von Karajan și

atâția alții. Desigur, situația aceasta era una fericită, dar, în același timp, presupunea și multe sacrificii. Pentru a face față exigențelor unui asemenea nivel profesional, se cereau ore și ore de studiu individual. Practic, era imposibil să dedici din timpul tău familiei. Și totuși, Götz a crescut și educat 2 băieți, dintre care unul a studiat cornul și se află actualmente în orchestra „Tonhalle” din Zürich, iar celălalt este medic dermatolog la Berlin. Tot legat de familie, este necesar de menționat că și sora lui a studiat violoncelul la Academia de Muzică din Cluj și a fost violoncelistă la Nürnberg, iar fratele, medic la Starnberg, lângă München.

Revenind la momentul Berlin, în 1976, Götz Teutsch se prezintă la un nou concurs, de data aceasta pentru șef de partidă cello. Și aici reușește cu brio și, timp de 20 de ani, din 1976 până în 1996, îl aflăm în această postură, extrem de dificilă și de pretențioasă.

Între timp, spiritul său neliniștit, avid de cunoaștere, îl face ca, la 50 de ani, să înceapă studiul unui nou instrument, viola da gamba, la „Scola Cantorum” din Basel, ceea ce îi deschide un nou orizont, spre muzica elisabetană din secolul al XVI-lea. Tot mai interesat de această perspectivă, după 20 de ani de istovitoare situație de șef de partidă în Orchestra Filarmonică din Berlin, renunță la acest post și trece din nou la compartimentul de „tutti”, pentru a se consacra noii sale pasiuni. Împreună cu colegii din Basel, realizează nenumărate recitaluri de muzică de cameră și înregistrări discografice.

Tot la capitolul acesta, trebuie spus că cel mai drag CD al său este înregistrarea celor 6 *Suite* de Johann Sebastian Bach pentru violoncel solo, lucrări ce constituie o piatră de încercare pentru violonceliști.

În 2006, după 37 de ani petrecuți în Filarmonica berlineză, iese la pensie, continuând în același ritm cu recitalurile de muzică de cameră, atât la violoncel, cât și la viola da gamba.

Unul din cele mai mari succese ale lui Götz Teutsch este înființarea, împreună cu alți celliști, în 1972, a formației „Die 12 Cellisten der Berliner Philharmoniker” („Cei 12 celliști ai Filarmonicii din Berlin”), o formație de înaltă clasă, cunoscută pretutindeni, care cântă atât clasic, cât și jazz, tango, avangardă etc. Cu această formație, a cutreierat toată lumea și a realizat nenumărate CD-uri și DVD-uri.

Din 1993, este căsătorit cu Cordelia Höfer, o distinsă pianistă și profesoară de pian la Academia „Mozarteum” din Salzburg. Împreună cu soția sa, dar și cu alte formații, nu a încetat nicio clipă seria de recitaluri de muzică de cameră, în Germania, Austria, Croația, Italia, Spania etc. De altfel, și cei 2 copii ai Cordeliei sunt tot muzicieni, fiica violonistă și fiul violoncelist, amândoi la Viena. Băiatul este membru al Cvartetului „Minetti”.

Acum câțiva ani, și noi brașovenii am avut oportunitatea de a-i asculta, pe Götz Teutsch și Cordelia Höfer, la Forumul German, unde ne-au dăruit o seară de neuitat, de înalt nivel artistic.

În anul 2000, Götz a avut ideea înființării „Salonului Filarmonicii din Berlin” – „Der Philharmoniker Salon”, al cărui organizator este, inițiativă care constituie până azi cel mai mare succes al muzicii de cameră, legat de Filarmonica din Berlin. De 6 ori pe an, au loc concerte și sala de 1.200 de locuri este mereu plină. Nu se cântă numai muzică de cameră pură, ci o combinație cuvânt-muzică, așa-numitele „colaje”, cu mare impact la public.

Acum, la 72 de ani, după o viață atât de plină, închinată Muzicii, Götz Teutsch se gândește că ar fi timpul să reducă viața muzicală intensă pe care a dus-o până acum și să-și regăsească puțină liniște, departe de emoțiile și consumul scenei.